

El que queda de la fotografía

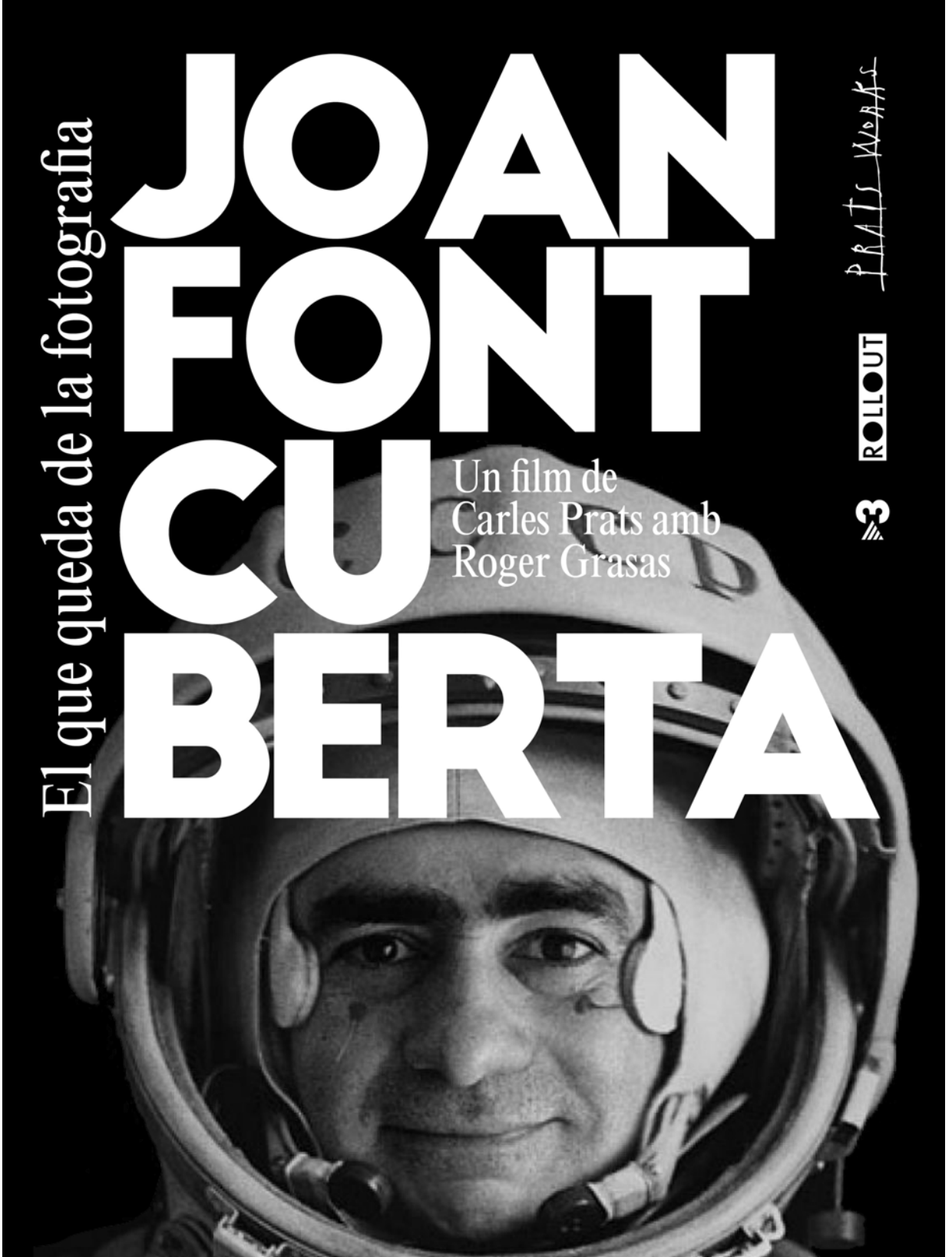
JOAN FONT CU BERTA

Un film de
Carles Prats amb
Roger Grasas

PRATS GRASAS

ROLLOUT

3

Joan Fontcuberta: El que queda de la fotografia (2019)

En els darrers vint anys el canvi tecnològic ha transformat radicalment el món de la fotografia. I, en conseqüència, l'ofici de fotògraf. Al cim de la seva popularitat, Joan Fontcuberta ha hagut d'evolucionar discursos i estratègies per interpretar un món en transformació. I revisar l'entramat creatiu que ell mateix havia dissenyat en els anys 80. Estem a l'era de la Postfotografia i de l'adveniment de l'*homo photographicus*. Durant gairebé dos anys l'equip del documental ha acompanyat Joan Fontcuberta a les més diverses activitats: del laboratori a inaugurar una exposició, de la construcció d'un fake fins a desvetllar-lo, d'un viatge a una trobada amb periodistes, de treballar a l'estudi fins un lliurament de premis. I també ha conegut l'entorn familiar: quatre generacions de Fontcuberta amb el testimoni dels quals podem apropar-nos a una de les personalitats més caleidoscòpiques de l'art contemporani.

Durant gairebé dos anys l'equip del documental ha acompanyat Joan Fontcuberta a les més diverses activitats: del laboratori a inaugurar una exposició, de la construcció d'un fake fins a desvetllar-lo, d'un viatge a una trobada amb periodistes, de treballar a l'estudi fins un lliurament de premis. I també ha conegut l'entorn familiar: quatre generacions de Fontcuberta amb el testimoni dels quals podem apropar-nos a una de les personalitats més caleidoscòpiques de l'art contemporani.

Entre finals dels 70 i principis dels 80 Joan Fontcuberta esbossa una manera de treballar i una estratègia intel·lectual que l'acaba convertint en un dels més importants fotògrafs contemporanis. Trobant un equilibri entre la seva formació acadèmica, amb una especial tirada per la semiòtica, el sentit pràctic heretat del negoci familiar dedicat a la publicitat i l'intercanvi d'idees amb col·legues com Pere Formiguera, Fontcuberta no tan sols esdevé un artista de primera fila, sinó que es construeix a mida el seu peculiar món i sistema de treball.

Tot i que el seu camp és la fotografia, el seu mètode serà el d'un artista conceptual. Però amb una obra molt més atractiva i divertida que la majoria d'artistes conceptuals. A més, com que a la Barcelona de 1980 no hi ha un bon circuit expositiu per a la fotografia, els museus encara no la tenen prou en compte, les publicacions especialitzades han de madurar i hi ha una manca substancial d'escrits teòrics, Joan Fontcuberta intervé en cada un d'aquests camps. I, a la llarga, la seva agenda professional estarà acuradament compartimentada en cada una d'aquestes activitats. D'aquesta manera no només estarà pendent de la seva obra, sinó dels canals de difusió, d'escriure assajos amb els quals -des d'una anàlisi global i amb un agut sentit crític- emmarca els seus treballs, sinó que difondrà en directe les seves idees a través de conferències i cursos a escoles i universitats de tot el món. A banda del mèrit intel·lectual i creatiu de la seva obra, Fontcuberta ha tingut una gran perícia en el disseny de la seva activitat i prou disciplina per convertir tot això en un projecte únic.

Ara bé, el món ha canviat i el que era innovador el 1980 avui trontolla. L'evolució tecnològica ha desbaratat el paper del fotògraf en el món d'avui. Joan Fontcuberta ho fa avinent a través de diversos exemples. Un dels més notables és el que anomena *Síndrome de Hong Kong*: el diari més important de Hong Kong acomiada tots els fotògrafs que té en plantilla i els substitueix per repartidors de pizza, perquè arriben abans a la notícia. Fontcuberta teoritza aquests canvis amb el que ell anomena postfotografia. Els mòbils i les xarxes socials han posat en circulació un allau de fotografia que desbaraten el valor que la fotografia havia tingut fins fa pocs anys. I en conseqüència el del fotògraf.

Potser per això l'obra de Fontcuberta està canviant. No és casual que una de les darreres exposicions, *Trauma*, sigui una reflexió sobre la fotografia com a fet contingent que el pas del temps va deteriorant de manera inexorable. Ja no és ell qui construeix imatges sorprenents o impactants, és la química i l'atzar qui les crea. Fins i tot el seu darrer *fake* ha canviat radicalment d'estratègia. Ara no trobem animals impossibles, cosmonautes inventats, constel·lacions o serralades convenientment mistificades. Ara l'objecte del *fake* ja no és la pròpia imatge, sinó el mateix artista. Partint de treballs perduts del jove Fontcuberta, sorgeix un oblitat i desaparegut fotògraf valencià anomenat Ximo Berenguer. Per tant ja no es tracta de qüestionar la fotografia com a mitjà per a captar la

realitat de manera objectiva, sinó de fabular i especular amb qui prem el botó. També com assagista ratifica aquest desplaçament: el tema central ja no és posar en dubte l'objectivitat del mitjà com havia fet a *El beso de Judas. Fotografía y Verdad* (1998), per preguntar-se com és la fotografia després de la fotografia: *La cámara de Pandora* o *La furia de las imágenes*. Aparentment Joan Fontcuberta segueix amb la mateixa dinàmica de treball que fa uns anys, però res ja no és com era.

Joan Fontcuberta: El que queda de la fotografia

Una producció de Rollout i PratsWorks en coproducció amb Televisió de Catalunya

Durada: 78', TV edit 52'

Format: Full HD

Idiomes: Català/Castellà

Direcció: Carles Prats

Co-direcció: Roger Grasas

Guió: Roger Grasas, Carles Prats

Amb la participació de: Joan Fontcuberta, Laia Abril, Glòria Fontcuberta, Joan Fontcuberta i Vernet, Judith Fontcuberta, Montserrat Fontcuberta, Jordi Guillumet, Albert Gusi, Manolo Laguillo, Txema Salvans, Lingshou Shang

Producció: Pau Bacardit Rollout

Productor executiu: Roger Grasas

Producció Executiva TVC: Jordi Ambròs

Producció Delegada TVC: Jordi Mas

Disseny de producció: Nefeli Forni

Direcció fotografia: Ariadna Arnés

Fotografia: Roger Grasas

Banda sonora original: The Rodilos

Edició: Pau Bacardit, Bernat de Ferrer

So directe: Carles Prats Jr.

Disseny gràfic: Cristina Pastrana

Càmera adicional: Ella Asanova, Pau Bacardit

Maquillatge i perruqueria: Cristi Pérez

Postproducció àudio: Miquel Mestres Angel Sound Studio

Postproducció color: Moonlight Barcelona

Arxiu: Joan Fontcuberta

Documentació: Frank Hollman